

APEL. LECTURIADA 5. SĂRBĂTORILE LECTURII

Prin apelul nostru ne adresăm tuturor celor care au luat parte *la* sau au avut atingere cu programul „Cercurile de lectură”, participând la acțiuni de promovare a lecturii ori inițiind ei înșiși astfel de activități, adică:

- ați organizat activități pentru atragerea elevilor în cercuri sau ateliere,
- ați organizat, împreună cu elevii dvs., acțiuni de promovare a lecturii în școli/localități/județe la date stabilite de comun acord în cadrul programului,
- ați încurajat membrii cercurilor/cluburilor/atelierelor sau pe alți elevi să participe la *Lecturiadele elevilor* și la concursurile de scriere creativă organizate în cadrul programului,
- ați dezvoltat proiecte proprii sau ați participat la acțiunile unor instituții sau organizații nonguvernamentale în care ați folosit experiența dobândită în program,

invitându-vă să participați la acțiunea de adunare și de punere în circulație a experiențelor de succes/exemplelor de bune practici pentru promovarea lecturii.

Câteva date despre programul „Cercuri de lectură”

Inițiat ca proiect ANPRO în 2004, de un grup de profesori de limba și literatura română, consiliați de specialiști în teoriile lecturii și didacticieni, cu scopul promovării lecturii în rândul elevilor de toate vârstele, „Cercurile de lectură” a devenit program în urma rezultatelor evaluării după un an de pilotare, dezvoltând o latură practică dublată de una de cercetare-acțiune.

Ipoteza de la care s-a pornit, susținută de cercetări empirice asupra unor grupuri reprezentative de elevi, este aceea că elevii nu refuză propriu-zis lectura, ci modul în care se face în școală. Prin urmare, s-a avansat ideea, bazată pe cercetări recente de teoria lecturii și pe experiența altor țări, că, pentru a-i convinge pe elevi să citească, este nevoie să acceptăm că, într-o primă fază, lectura cărților de literatură înseamnă descoperire a lumilor ficționale, identificare cu personajele, participare emoțională și, numai apoi, și doar pentru unii, experiență estetică obiectivată. Concretizarea didactică a acestei viziuni presupune ca profesorul să-și schimbe propriul comportament de lector, propriile strategii de abordare a cărților și de raportare la elevi.

Desfășurat exclusiv prin voluntariat, programul a cunoscut o dezvoltare „organică” atât pe orizontală, cât și pe verticală. De la cele 20 de cercuri experimentate în școli din 12 județe de la început a ajuns un program cu acoperire națională. Deși scopul a rămas aceleași, în timp s-au produs firești aprofundări și nuanțări ale obiectivelor generale. Conceput inițial ca o alternativă la lectura școlară a literaturii, astăzi e gândit ca o completare a ei. Mai mult, programul s-a deschis și spre lectura altor tipuri de texte și a altor limbaje; de la „a citi orice, numai să se citească și să placă” la opțiunea pentru cărți, dacă nu totdeauna dintre cele mari, cel puțin la cele „bune” care permit pledoaria pentru literatură ca o cale de acces la experiența umană fundamentală; de la cercuri, activități extracurriculare complet neformalizate, la ateliere, forme care pot intra în curriculumul opțional, contribuind la formarea/ameliorarea competențelor de comprehensiune și interpretare validate prin examenele școlare; de la acțiuni de promovare a lecturii în cadrul strict al școlii, la activități care implică un mare număr de elevi din întreaga țară; de la experiențe individuale la proiecte elaborate de cercetare didactică, desfășurate pe grupuri de elevi într-un interval care variază de la câteva săptămâni până la un an.

„Cercurile de lectură” dezvoltă în momentul de față următoarele componente:

- module de formare „față în față” sau pe platformă pentru toți cei care doresc să se implice în program, livrate fie numai de către ANPRO, fie în parteneriate cu inspectorate, CCD-uri, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, UBB Cluj etc.;
- o parte practică, materializată prin înființarea cercurilor care funcționează pe bază de voluntariat ca activități extracurriculare și a atelierelor de lectură/scriere intrate în curriculumul opțional;
- acțiuni de amploare la nivel local, județean și național cu scopul formării unui curent de opinie în favoarea lecturii printre tineri;

- experimentarea și valorificarea activităților de bune practici/cercetare didactică, în „Revista cercurilor de lectură”, „Consilierul de lectură”, în „Perspective”, în lucrări de masterat sau doctorate, precum și în alte sute de comunicări și ateliere susținute în secțiuni aparte în cadrul simpoziunilor anuale ale asociației, precum și în *Lecturiade*.

Lecturiadele sunt volume colective care întemeiază în spațiul românesc un alt fel de didactică a lecturii. Bazate pe cercetări empirice, ele valorifică experiența autorilor în forme narativo-reflexive. Apărute la diferite intervale, *Lecturiadele* dau seama și de dezvoltarea proiectului în timp. Astfel, în *Lecturiada 1* (2004), obiectul și subiectul cercetării sunt cei care și-au descoperit vocația de consilieri și și-au cultivat-o ca atare; în *Lecturiada 2* (2007) interesul se deplasează pe strategiile de „seducție” a cititorului; *Lecturiada 3* (2009) este o încercare mai elaborată de a răspunde la întrebările: despre ce citim? ce fel de cărți? cu ce scop le citim?; *Lecturiada 4* (2013) este cartea unui bilanț la 10 ani de la lansarea proiectului.

De ce propunem ca temă pentru *Lecturiada 5* acțiuni de promovare a lecturii?

Pentru *Lecturiada 5. Sărbătorile lecturii* (cităm titlul unui capitol din *Lecturiada 2*) ne propunem ca în centrul interesului nostru să se afle activitățile de promovare a lecturii. Inițiate ca manifestări pentru atragerea elevilor în cercuri, au câștigat în amploare prin organizarea simultană în anii ce au urmat a *Zilei lecturii* ori a unor deschideri (*16 octombrie, Ora 16, Săptămâna literației*) și închideri sărbătorești de cercuri (mitinguri „Pro lectura”, „Gale” ale lecturii cu participarea tuturor cercurilor dintr-o localitate sau dintr-un județ). La acestea se adaugă activitățile de promovare a lecturii printre colegi, acțiunile de voluntariat ai căror protagoniști sunt cerchiștii, deveniți ei înșiși „consilieri”, adunând și donând cărți pentru cei care au nevoie de ele, organizând ateliere de lectură și concursuri de scriere pentru copiii de la grădinițe și primară, citind bătrânilor sau bolnavilor. În sfârșit, am mai putea completa, mai ales după 2010, cu preocuparea tot mai intensă la nivelul central al programului pentru crearea unei rețele naționale de elevi-cititori și consilieri care se întâlnesc anual pentru un util schimb de experiență în cadrul *Lecturiadelor elevilor*.

Numărul mare și formele variate ale activităților de promovare a lecturii pe parcursul a 12 ani, validarea experiențelor proprii prin preluarea lor de către alții, transferul spiritului „Cercurilor de lectură” în proiectele dvs. sau în ale altor instituții și organizații nonguvernamentale cu care colaborați ne îndreptățesc să propunem tema pentru *Lecturiada 5*.

Care ar fi urmările unei astfel de acțiuni?

V-ați putea întreba ce rost are o astfel de carte, acum, când aproape nu mai există o manifestare publică fără cel puțin o activitate de promovare a lecturii, când la testările naționale și bacalaureat aproape obligatoriu o întrebare cel puțin se referă la rostul lecturii, când editorii, librării și bibliotecarii se întrec în organizarea unor astfel de acțiuni. Ceea ce la nivelul întregii societăți este foarte bine, dar, pe de altă parte, poate este bine să privim în urmă și să vedem că, acum mai bine de un deceniu, cei care au inițiat astfel de acțiuni au fost profesorii de limba și literatura română în cadrul proiectului „Cercuri de lectură”. Tot ei, prin specificul formației și al profesiei, au fost cei care le-au gândit nu ca simple acțiuni conjuncturale, ci le-au dat justificarea în plan didactic, ca parte a unui program coerent de apropiere a copiilor și adolescenților de lectură. Trecând însă dincolo de micul nostru orgoliu – de altfel justificat –, ca asociație și cu ajutorul dvs. avem posibilitatea să adunăm informațiile, să le facem cunoscute și să le punem la îndemâna tuturor, urmând să servească drept modele/surse de inspirație pentru cei interesați.

Cum vom aduna datele?

Mijloacele de care dispunem ca asociație nu ne permit să facem adunarea de date cu operatori pe teren, cu interviuri față în față. Vom folosi ca instrument un chestionar mai complex al cărui format ne va permite: 1. să obținem același tip de informații de la toți respondenții; b. să avem o sinteză a datelor într-un rezumat care va fi publicat; c. să avem propunerea dvs. pentru activitatea pe care doriți să o dezvoltați

în formă narativă. Specificăm că nu există niciun fel de limitare pentru numărul de activități pe care doriți să le prezentați.

Nu este o condiție obligatorie, dar ar fi de dorit ca, împreună cu chestionarul, să trimiteți fotografii, coperte de reviste sau cărți, feedback-uri sau orice alte materiale pe care le considerați ilustrative pentru activitățile dvs.

Dorim să adunăm și date de ordin cantitativ (numărul de acțiuni, numărul participanților, tipul de școli, vârsta elevilor, instituțiile implicate, costurile, sponsorii sau finanțatorii, numărul de produse specifice, adrese de bloguri, site-uri etc.), dar vom pune accentul mai ales pe diversitatea activităților și pe urmările lor în timp.

Cum vom face prelucrarea datelor pentru *Lecturiada 4*?

Datele vor fi prelucrate și analizate în partea introductivă a *Lecturiadei 5*.

Editorul va selecta dintre răspunsuri pe cele care vor servi punerii în evidență a unor situații cât mai diverse și va apela la dvs., rugându-vă să le dezvoltați în formă reflexivo-narativă. Rezumatele se vor publica în forma trimisă de dvs.

Ne-am bucura dacă v-ați oferi să vă implicați în prelucrarea datelor.

Propunere pentru structura *Lecturiadei 5*

În momentul de față aceasta se prefigurează astfel:

1, o parte introductivă

2. microstudii narative de didactica lecturii (până la 2000 de cuvinte). Nu am stabilit un număr limită pentru articole, în funcție de propunerile dvs. acestea pot fi 12/24/36.

c. rezumatele (între 300-500 de cuvinte)

d. liste bibliografice

d. un DVD ilustrativ

Pentru a răspunde apelului nostru vă rugăm:

- să trimiteți apelul și chestionarul pe grupurile de discuții care funcționează la nivelul județelor sau oricărei persoane despre care știți că se implică sau s-a implicat individual ori printr-o instituție /organizație nonguvernamentală în astfel de acțiuni și dorește să le facă publice .
- să completați chestionarul care poate fi descărcat de pe [www.anpro.ro/paginaCercuri de lectură](http://www.anpro.ro/paginaCercuri%20de%20lectura) și să-l trimiteți pe adresa monojescu@yahoo.com până în data de **30 iunie 2015**

Prin chestionare urmărim să obținem:

- a. informații privind numărul, diversitatea, continuitatea, beneficiile unor astfel de acțiuni;
- b. propunerile dvs. pentru dezvoltarea unora dintre aceste activități sub formă narativă, ca experiențe de succes/exemple de bune practici

Cu speranța că veți răspunde apelului nostru de a vă angaja în proiectul *Lecturiada 5. Sărbătorile lecturii*,

Monica Onojescu

monojescu@yahoo.com

0723152897